

Áruszállítás és fenntartható fejlődés

Készítette:

Vida László

Loxodon Gépgyártó Kft.

Néhány statisztikai adat

- A magyar vállalkozások 10 tonna feletti járművel bonyolított teherszállításának dízel üzemanyag felhasználása kb. 860 millió liter (2008).
- Az éves felhasználású 7,3 millió tonna kőolajból (80%-a orosz import) 803 ezer tonna (967 millió l) gázolaj nyerhető.

Néhány kedvezőtlen tény

- A környezetbarát vasúti szállítás aránya tovább csökken.
- A szállítási piac szereplői piaci részesedésük megtartására törekszenek.
- A szállítási kapacitás szükséglet egyre több út építését generálja.
- Az állam olyan logisztikai központok építését is támogatja, amelyek egyáltalában nem rendelkeznek vasúti kapcsolattal.

A meghatározó ok

- A jelenlegi kombinált áruszállítás árban és időben versenyképtelen a tisztán közúti szállítással szemben.
- A környezetbarát szállítási módok és szervezeti megoldások gyenge érdekérvényesítéssel rendelkeznek.

Megoldás

- Időben és árban versenyképes szállítási rendszer létrehozása, menetrend szerint közlekedő konténerszállító vonatokkal.
- A szállítási láncban az áru mozgatása túlnyomórészt a környezetbarát vasúton történjen.
- Az állam jogszabályokon keresztül megvalósuló szabályozó szerepének megerősítése.

Versenyképesség árban I.

- Az elektromos vasúti szállításhoz felhasznált energia fosszilis energiahordozók felhasználása nélkül is gazdaságosan biztosítható (pl. szél és atomenergia).
- A vasúti szállítás fajlagos energia költsége kisebb, mint az azonos tömegű közúti szállítás energia igénye (alacsony gördülési ellenállás).
- Kisebb a szállítás élőmunka ráfordítása (1-2 fő 40-50 kamionnyi árut továbbít).

Versenyképesség árban II.

Az új logisztikai rendszerben a versenyképes ár alapja a közúti szállításhoz viszonyuló árképzés:

$$\text{Ár} = 0,85 * \text{közúti díj}$$

$$\text{Közúti díj} = 260 \text{ Ft/km} * \text{közúti távolság}$$

Megjegyzés:

A 260 Ft/km közúti egységár csak példa. Az árképzés alapja a mindenkori versenyképes közúti ár.

Versenyképesség időben

- Szigorú menetrend szerinti konténerszállító vonat forgalom.
- Minden nagyobb városban vasúti-közúti konténer átrakó csomópont, átmenő, elektromos vontatású vasúti vágánnyal.
- A vasúti forgalomban nincs időbeli korlát (pl. kötelező pihenőidő).

Az Állami szerepvállalás szükségessége

- A felhasználható teherpályaudvari területek állami tulajdonban vannak – jelenleg kihasználatlanok.
- A vasúti felépítmény állami tulajdon – a hatékony hasznosítás a tulajdonos érdeke és feladata.
- A közutak állapotának megőrzése, illetve a fenntartás jelentős költségvetési forrásokat köt le.
- A környezeti terhelés szinten tartása, illetve csökkentése.

MÁV álláspont

- Az elmúlt 4-5 évben több vasúti vezetővel ismertettük az elgondolást (Vezérigazgatók, (Mándoki Zoltán, Heinczinger István), MÁV CARGO, MÁV Kombiterminál, BILK, MÁV Ingatlanhasználó ZRt, stb.)
- Az új logisztikai rendszerre vonatkozó javaslatot műszakilag és gazdaságilag megvalósíthatónak vélik, de további lépéseket nem tettek.
- Döntés érdekében a tulajdonos Állam képviselője (Gazdasági Minisztérium) felé tekintenek, önállóan nem képesek piackonform lépések megtételére.

Állami álláspont

- A Gazdasági Minisztérium, mint az Állam képviselője az adott ügyben (Dr. Szűcs Lajos) azt mondja, hogy jó az elgondolás, és sok sikert kíván a megvalósításhoz.
- Nem presszionálja a MÁV-ot, mivel az „független” gazdasági társaságként, önállóan hozza meg gazdasági döntéseit.
- Milliárdos összegekkel támogat logisztikai beruházásokat (pl. Záhony, 33 Milliárd Ft) nem kiemelten kezelve a fenntarthatóságot, környezettudatosságot.

Szállítmányozók álláspontja

- Egy konténer országon belüli vasúti szállítása 4-5 nap. Mivel ki kell vinni az állomásra teherautóval, akkor a teherautó vigye még 2-300 km-t és még aznap célhoz ér.
- A vasúti szállítás díjszabása nem piaci, hanem rendelet alapú.
- A termináli MÁV cégek minden, a konténer kezelésével kapcsolatos műveletet (emelést) külön számláznak.
- Rendelkezésre áll a kamion park, amely csak akkor termel jövedelmet „ha forog a kereke”.
- Saját konkurenciájuk létrehozását általában nem támogatják a vállalkozások.

Álláspontok összefoglalva

- Minden maradjon a jelenlegi helyzetben, lehetőleg ne háborgassuk a kialakult viszonyokat.
- Az új módszerekkel kapcsolatban hangoztassuk a nehézségeket.

Ismert következmények

- Az árú közúton hömpölyög.
- A vasúti infrastruktúra kihasználtsága alacsony.
- Közútjaink túlterheltek, helyenként nagyon rossz állapotúak.
- A közlekedésre visszavezethető környezeti terhelés nem csökken.

Európai vasúti hálózat

- Meghatározó tulajdonsága, hogy a főbb szállítási viszonylatokban 100%-ban elektromos vontatású.
- A főbb ipari központokban, árumozgási viszonylatokban megfelelő a hálózat sűrűsége.

Vertikális konténer átrakók

Bakdaru

Oldalrakodó

2010. március 05.

LOXODON Kft. (www.loxodon.com)

16

A jelenlegi technika korlátjai

- A bakdaruk tulajdonsága a magas beszerzési ár, és villamos felső-vezetékekkel ellátott vasúti pályán nem tud rakodni. Ezért egy külön szárnyvonallal, zsák- vagy hurtokterminált kell kiépíteni, a mozdonycsere több órával lassítja az átrakást és többletköltségeket okoz
- Az oldalrakodók negatív tulajdonsága a nagy mellső tengelyterhelésből adódó térbeton igény (gyakorlatilag a teljes rakodási felület nagyteherbírású térbetont igényel). Jelentős a dízel motor hajtásból eredő zaj és környezeti terhelés.
- Automatizálásra, kezelő nélküli működésre egyik változatban sincs példa.

Horizontális konténer átrakók

Neuweiler-NETHS

KORAX-MIKON RTS

2010. március 05.

LOXODON Kft. (www.loxodon.com)

18

A korábbi horizontális átrakók hiányosságai

- Nem szabványos (oldal) megfogás miatt az árubiztosítás problematikus.
- Nem tud a tárolási oldalon halmazni, ezért korlátozott a felhasználása, csak átrakásra alkalmas, terminál-szerű üzemeltetésre nem.
- Csak az átrakó tengelyével közel párhuzamos gépkocsira tud rakodást végezni (nem állhat szögben a közúti jármű), ami nem életszerű.

A jelenlegi kombinált termináli technológia jellegzetességei

- Dízel vasúti vontatás
- Meghatározó az irányvonati rendszer (kikötő-terminál)
- 4-6 nap a feladás és kiadás között
- Néhány 100 km-es távolságra nem alkalmazható mivel időben versenyképtelen.
- Az alkalmazott árképzési struktúra miatt (pl. emelési díj) árban versenyképtelen.

Loxodon Kft

- Alapítva 2001-ben, egy szabadalmaztatott horizontális konténerátrakó berendezés gyártása céljából.
- A tulajdonosok magánszemélyek által jegyzett társaságok.
- Alaptőke 165 millió Ft.

Alapok

- A Loxodon rendelkezik a HU 223759 lajstromszámú „Vasúti konténerátrakó berendezés” című szabadalom kizárólagos hasznosítási jogával. A szabadalom nemzetközi bejegyzése (EU, USA, stb.) megtörtént.
- A szabadalmaztatott berendezés elnevezése: Horizontal Container Transhipment – HCT

A HCT prototípus

- A HCT koncepciója és tervei mind Magyarországon , mind az EU-ban nagy érdeklődést váltott ki, több magyar és EU pályázaton nyert támogatást. A Loxodon Kft rendszere több Uniós projektben vesz, illetve vett részt.
- A HCT prototípusa az NKTH támogatásával elkészült, jelenleg továbbfejlesztés alatt van.

HCT unikális tulajdonságai I.

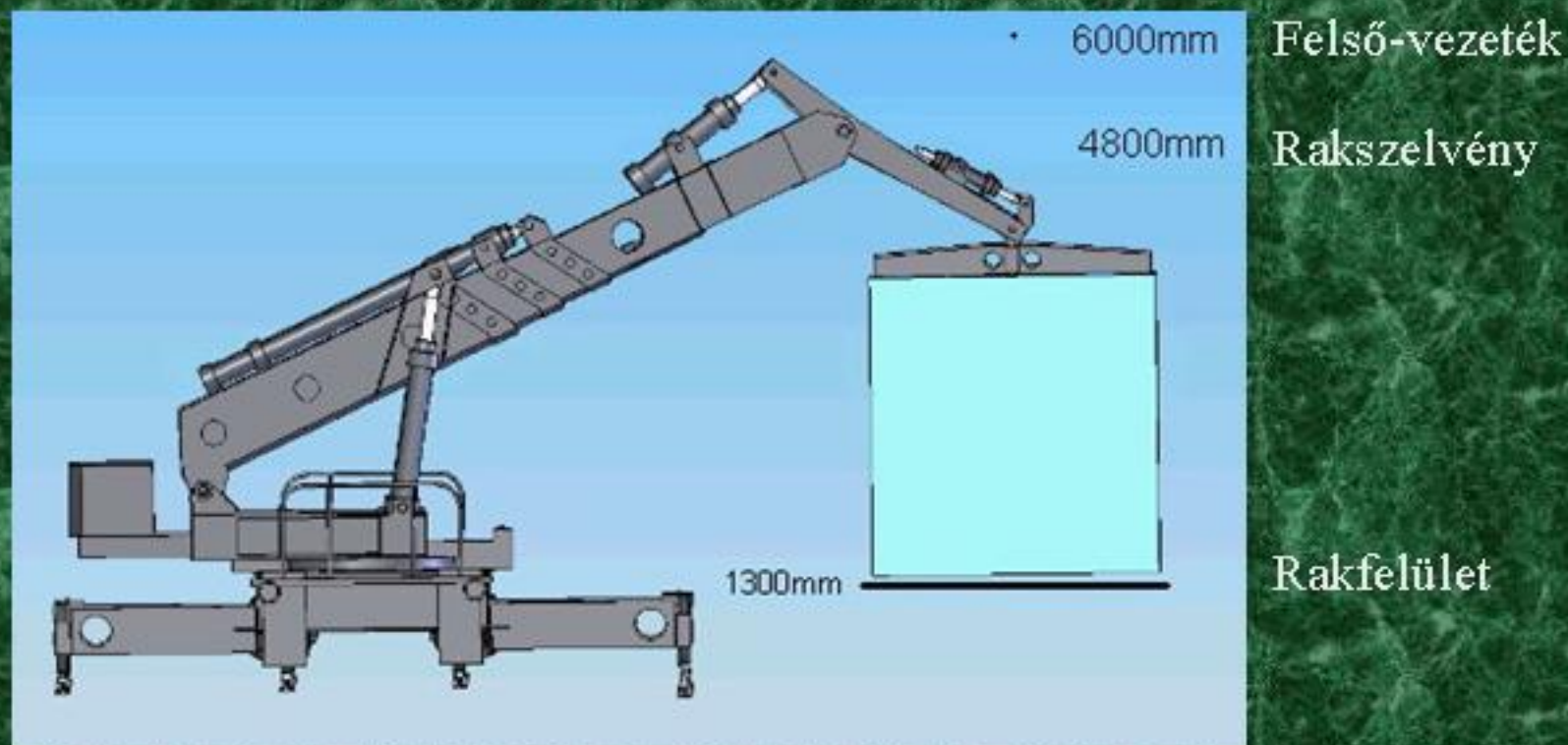
A HCT biztosítja:

- a vasúti felső vezeték alatti biztonságos alkalmazást,
- kontinentális (cserefelépítmény) és tengeri (ISO) konténerek kezelését,
- konténerek halmozását
- 16 szabadsági fokból eredő átrakó robotszerű működést.

HCT unikális tulajdonságai II.

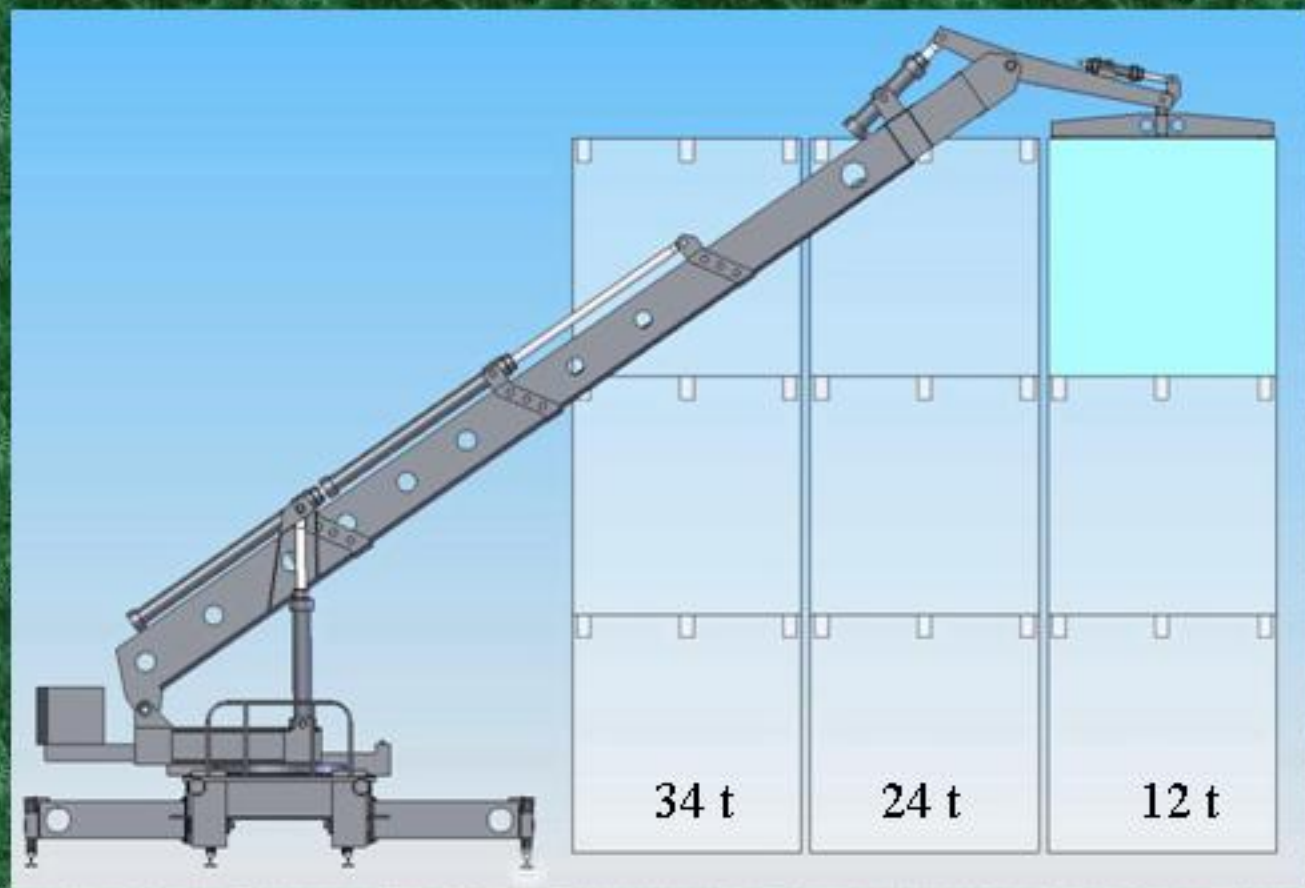
A szerkezeti elemek biztonságos távolságra vannak a vasúti felső vezetéktől.

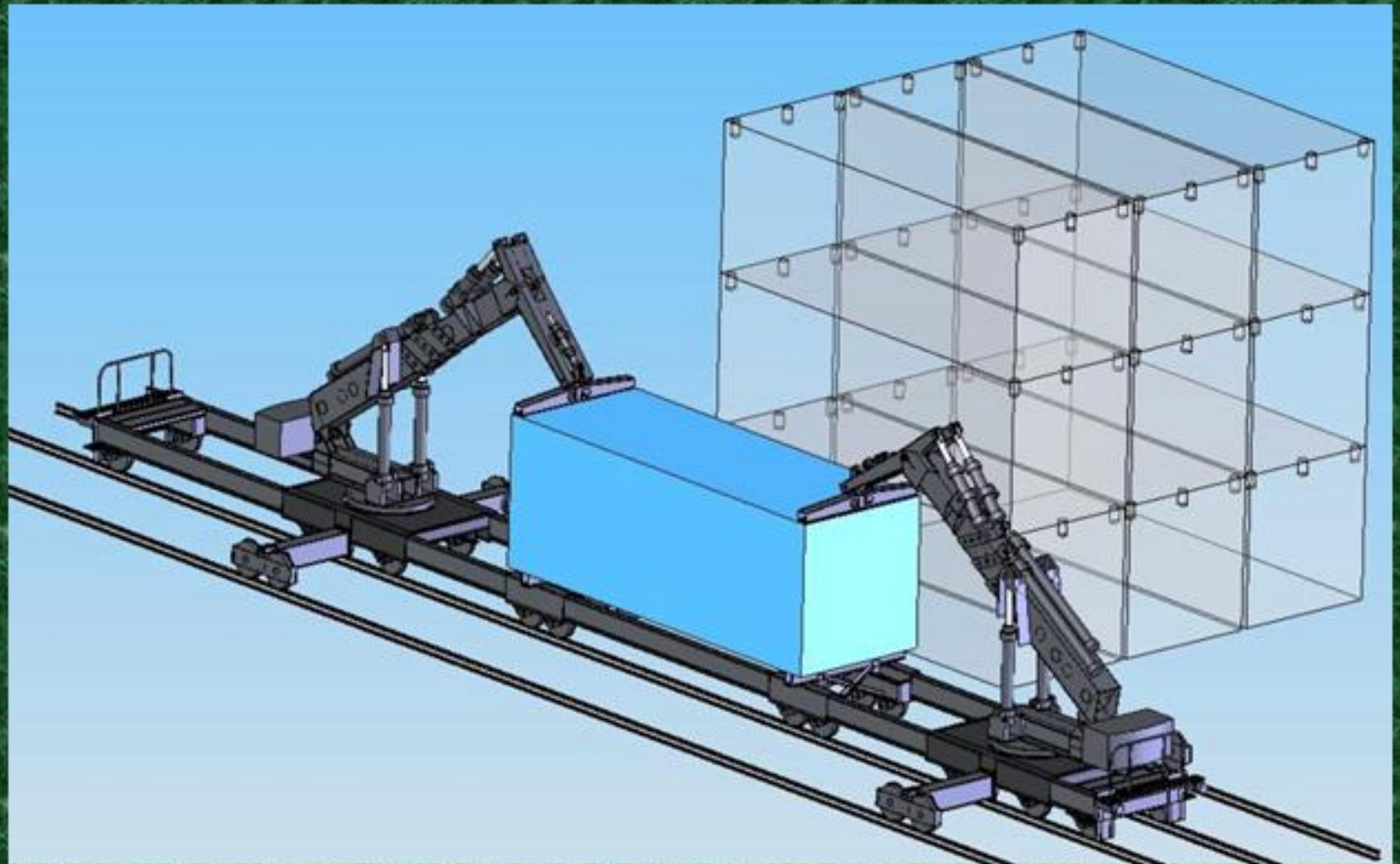
Halmozás HCT-vel

A halmozás 34, 24 és 12 t terheléssel lehetséges

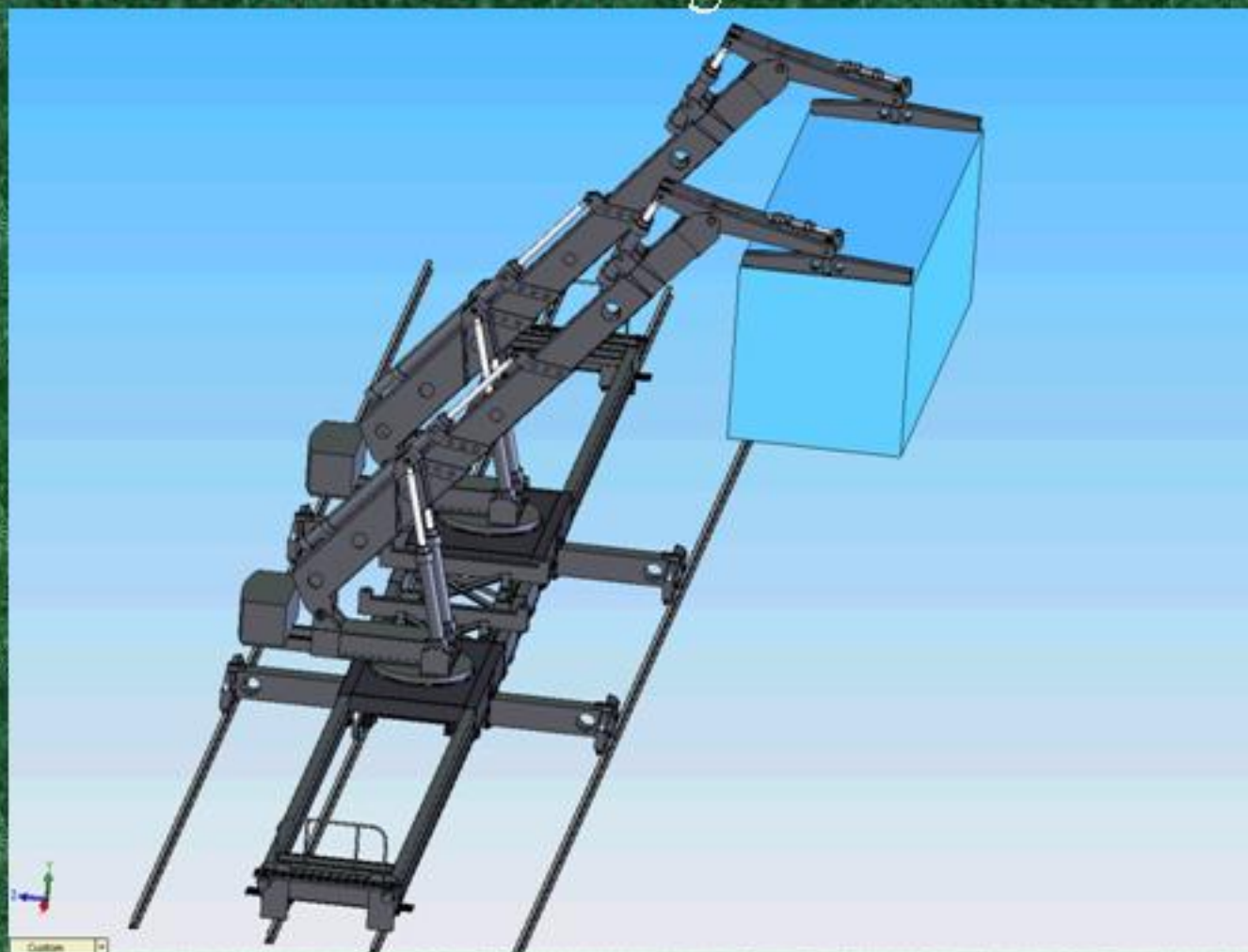
HCT modell I.

HCT modell II.

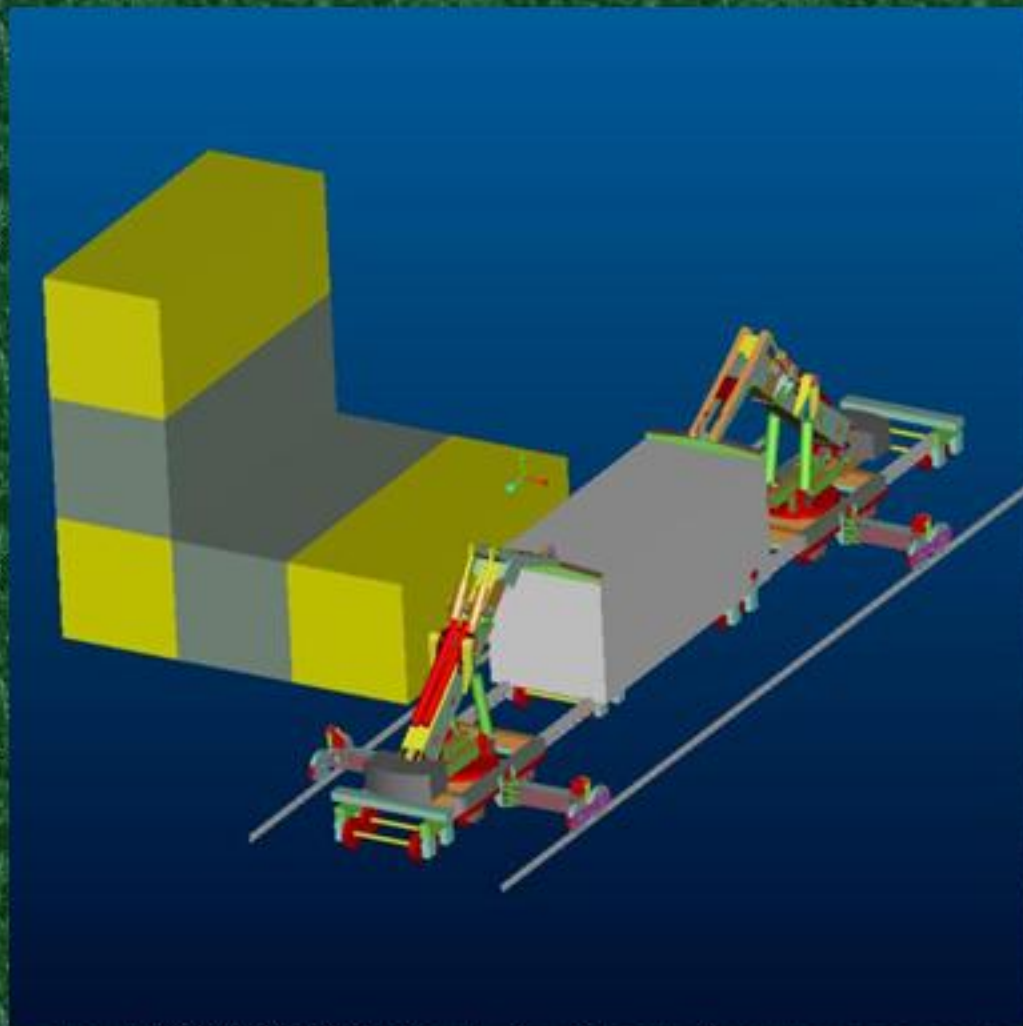
Konténer horizontális mozgatása

HCT modell III.

Halmazás

2010. március 05.

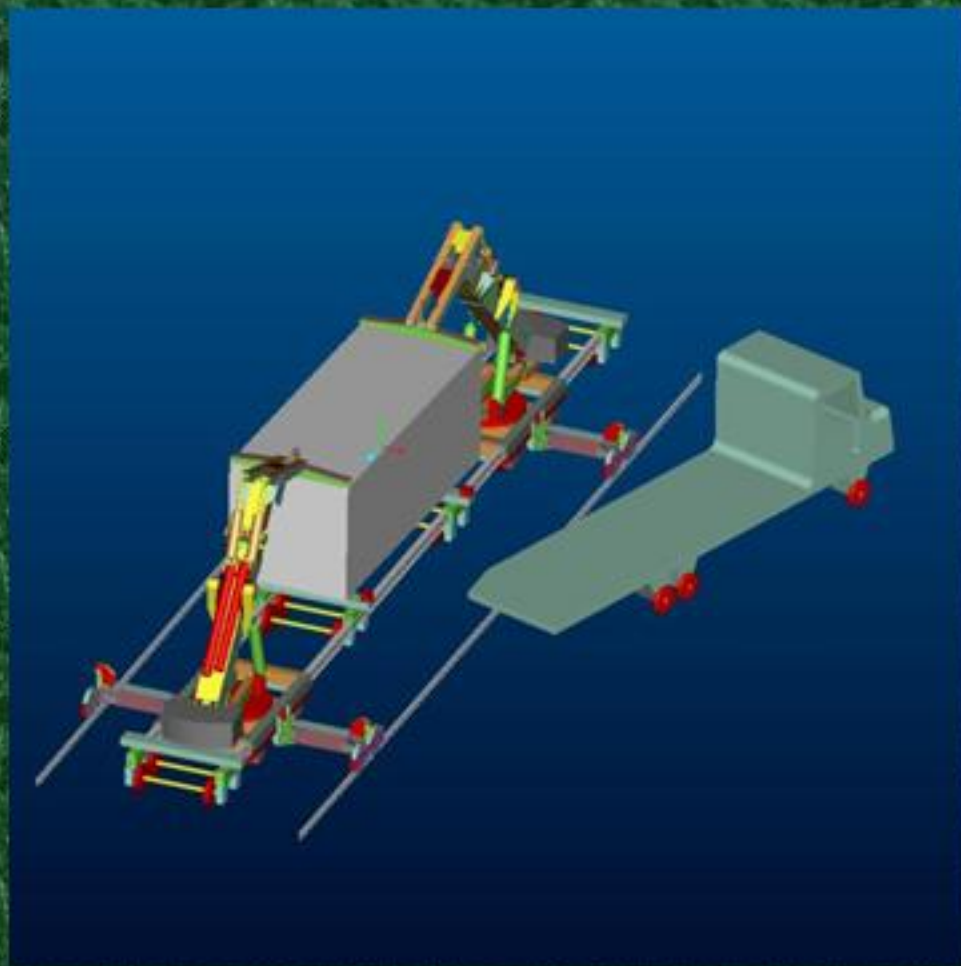
LOXODON Kft (www.loxodon.com)

29

HCT modell IV.

Kirakás gépkocsira

HCT prototípus

Az NKTH támogatásával megvalósított prototípus

Irinyi János program

A projekt a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal támogatásával valósult meg.

Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal

2010. március 05.

LOXODON Kft. (www.loxodon.com)

31

A HCT felhasználása

- A HCT alkalmas meglévő terminálokon illetve építés alatt lévő hagyományos terminálokon a bakdaru illetve az oldalrakodó helyett a rakodási feladatokat elvégezni, az összesített költségeket tekintve:
  - a beszerzési ár
  - installációs költségek
  - üzemeltetési költségekelőnyösebb mint a bakdaru vagy az oldalrakodó
- Csak az extrém nagy (kb. 200 db/nap feletti) vagy az extrém alacsony (kb. 20 db/nap alatti) forgalom esetén kedvezőbb a bakdaru illetve az oldalrakodó egységnyi rakodásra számított költsége

A HCT, mint revolúció

- A HCT előnyös tulajdonságai lehetővé teszi, hogy az eddigi terminál-építési gyakorlattal szakítva, sokkal olcsóbb vasúti átrakási pontok kerüljenek kialakításra.
- Nem szükséges a vasúti fővonalról elkülönült terminál kiépítése, jelentős infrastruktúra fejlesztéssel.
- Nem szükséges külön mozdonyparkot (vasútüzemet) fenntartani az átrakások lebonyolításához.
- A költség és időráfordítások csökkenése miatt növelhető a vasúti áru fuvarozásba bevonható árúk köre, élhetőbb lesz a környezet, miközben a fuvar-megrendelők is kedvezőbb árakat kaphatnak.

HCT alapú szállítmányozás

A HCT által biztosított konténer kezelési technológia új alapokra helyezheti a kombinált fuvarozást, azáltal, hogy a közúti fuvarozással árban és időben versenyképes háztól-házig való szállítás megszervezését teszi lehetővé már országon belüli távolságok esetén is.

HCT terminál vagy átrakópont

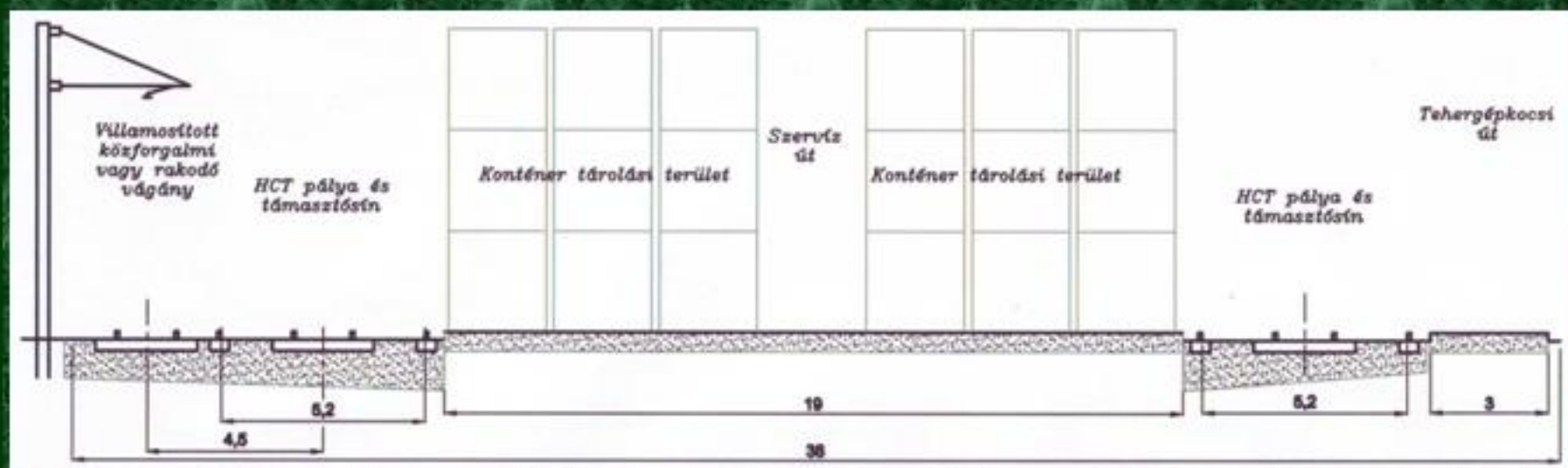
Az új típusú terminál jellegzetességei:

- Közvetlen kapcsolat az elektromos vontatású vasúti hálózattal, átmenő vágánnyal.
- Meglévő vasúti kapacitások, pályaszakaszok alkalmazása.

HCT terminál I.

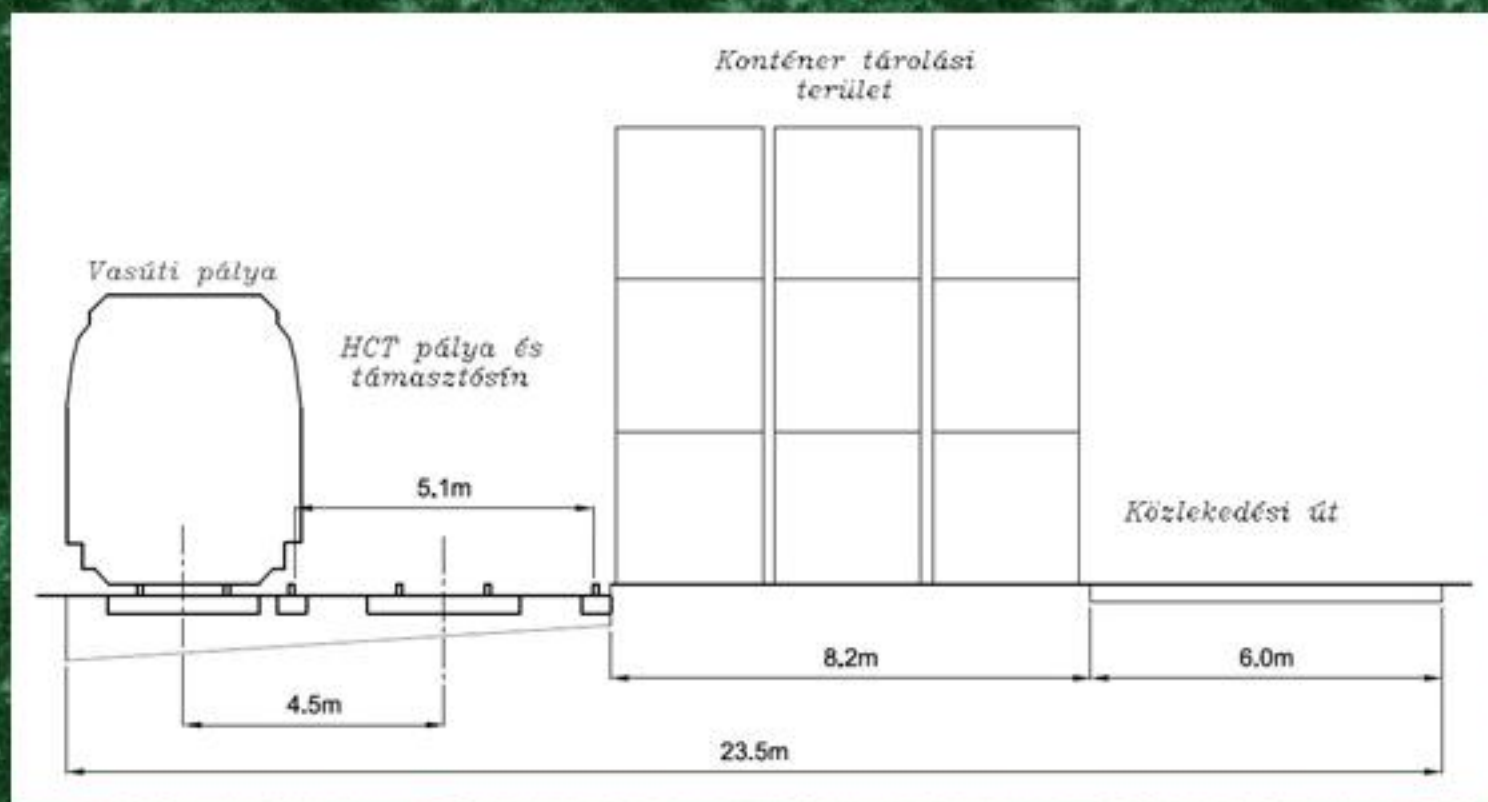
Az új típusú terminál keresztmetszévénye (nagy kapacitás)

HCT terminál II.

Kiskapacitású új típusú terminál

Új logisztikai rendszer

- Menetrend szerint közlekedő konténer szállító vonatok, 1-2 órás követési idővel.
- Fuvarvállalás háztól-házig.
- Minimalizált közúti elő- és utófutás.

A HCT mint országos/regionális rendszer

- A HCT berendezések rendszerszintű működése lehetővé teszi, hogy országos/regionális irányvonati szállítás épüljön ki.
- Miután nincs szükség mozdonycserére, egy megállás ideje olyan rövid lehet, hogy a szerelvény (elsősorban éjszaka) nagy távolságot tud megtenni, helyettesítve a közúti távolsági fuvarozás jelentős részét.
- A rendszer versenyképességét növeli, hogy egyre nagyobb mértékben terhelik rá a közúti forgalom valós költségeit a közúti fuvarozókra, az emelkedő és egyre több útszakaszra kiterjedő útdíjon keresztül.

Az áruforgalmi modell alapja

- A modell alapja a belföldi áruforgalmi térkép (OD mátrix), ahol az ország területe kb. 50 részre van osztva. Az áru feladási és cél állomása egyaránt belföld.
- A tranzit, az export és az import forgalom nincs figyelembe véve.
- Az OD mátrixot minta adat felvétellel folyamatosan korrigálják.

Modellszámítási eredmények

- A közútról részben vasútra terelt belföldi árú mennyiségi többlet elérheti az évi 30 millió tonnát.
- A vasúti szállítás értéke 25-30 milliárd Ft (MÁV bevétel) körül alakulhat – csökkenhet az állami támogatás igénye.
- Kb. 260.000 tonna üvegházhatású gáz (CO₂) kibocsátás elmaradása.

Tézisek

- Megváltoztatható tendencia a vasúti szállítás arányának csökkenése.
- Egy konténer országon belüli vasúti szállításához nem kell több nap.
- Éjszaka jól kihasználható a szabad vasúti pályakapacitás.
- Javítható a teherpályaudvari területek kihasználtsága, jövedelem termelése.
- HCT = hatékony kombinált fuvarozás és fenntartható fejlődés

Országos hálózat - Előnyök I.

- Felhasználók:
  - háztól-házig 15% -kal olcsóbb
  - este feladott áru másnap reggel 6-ra a címzettnél lehet (Nachtsprung, Night jump)
- Nemzetgazdaság:
  - csökkenő közút terhelés
  - a vasút jobb kihasználása miatt kisebb költségvetési hiány
  - energia megtakarítás

Országos hálózat - Előnyök II.

- **Kormányzat:**
  - számszerűsíthetően környezetbarát megoldás
- „EU képes” projekt
- **Tulajdonosok, befektetők:**
  - kockázat arányos, vagy annál jobb megtérülés
IRR 30-40 %, megtérülési idő 3-4 év

Javasolt fejlesztési fázisok

- Az új logisztikai rendszer pilot projektjének megvalósítása 3 db HCT-vel; kb. 850 mFt beruházással.
- Az új logisztikai rendszer létrehozása, 20-23 átrakóponttal, HCT sorozatgyártás; 8-10 milliárd Ft beruházással.

JAVASLATOK

- Állami tulajdonú gazdasági társaság létrehozása (kb. 10 milliárd Ft pl. MFB tőkével) a javaslatban megfogalmazott szállítmányozás megvalósítására.
- Kormányhatározat a MÁV általa kezelt teherpályaudvari, rakodóvágányi területek kezelési jogának átadására.
- A megtakarított CO₂ kibocsátási kvóta értékesítése az állami szervezetek által.
- A fejlődő intermodális szállítmányozó cég privatizációja, az Állami tőkejuttatás visszafizetése.

Loxodon Kft

Köszönöm a figyelmet!